

§§ 5 og 6 ordne de herhenhørende Forhold, en Maade, som jeg rigtignok finder i højeste Grad uheldig. Ganste vist skal jeg indrømme, at den megen Tale om Kirkens Eiendomsret i Grunden er et Spøgelse. Der kan være Enkelte, som holde paa en saadan Eiendomsret for Kirken, men det er dog ikke fra den Side, at Faren truer. Hvad der egentlig ligger bag ved, er jo Duffet om at bevare for Folketirken alle de Midler, som ere henlagte til den. Det er det, som man allerede ønskede paa Grundlovsforhandlingernes Tid, men som dog ikke kom til at staae i Grundloven, og som man nu her søger at bringe tilveie ved at oprette denne særlige Fond. Nu er det vist, at jeg ønsker Folketirken alle de Midler, som behøves, for at den kan udføre sit Formaal forsværligt, men det er ogsaa vist, at man kan drive sin Omhu i saa Henseende for vidt. Der kan komme Tider, hvor Folketirken har en saadan Overflodighed ved de Indtægter, som ere henlagte til den i en tidligere Tid, navnlig Kornafgifter og Jordtilliggende, og at deraf vil i Statskassen indgaae saa Meget, at det efter min Mening vilde være ufornuftigt og uforvarsligt at bevare Overflodigheden paa et Sted, medens der var Mangel paa et andet. I den Henseende vil jeg ikke sige, at vi allerede ere komne saa vidt, men Muligheden er derfor, at vi kunne komme saavidt. Jeg skal blot minde om, at da vi for 4—5 Aar siden efter de da foreliggende Oplysninger opgjorde Beregningen af den Egevægt, som vilde blive i Statskassen, naar vi inddroge alle Afgifter og derefter udbetalte Lønninger til Præsterne, saaledes at det blev sagt af den daværende Kirkeminister, at det var tilstrækkeligt, ja jeg troer endog han sagde, at det vilde være rundeligt, saa gjorde vi den Beregning, at vi vilde i Statskassen faae, naar Offer og Accidentier gaves frie, en Underbalance paa omtrent 200,000 Rb.; men efter de Oplysninger, som nu foreligge fra Kirkekommissionen, ere vi komne til den Opgjørelse, at der istedfor vil blive et Overskud i Statskassen af omtrent 300,000 Rb. Efter en Opgjørelse, jeg foreløbig har gjort, bliver der for hver Landsbypræsteembede en Gjennemsnits-Nettoindtægt af over 2,300

Rb., men det er dog noget, som Enhver kan sige selv, at en saa høj Gjennemsnits-Nettoindtægt for et Landsbypræsteembede er for meget. Der vil altsaa ganste vist, som Forholdene nu ere, blive et ikke ringe Overskud; men det vil vistnok for Tiden kunne finde Anvendelse for kirkelige Formaal, som hidtil ere forsømte. Jeg vil derfor heller ingenlunde sige, at vi nu skulde gaae til at anvende dem til andre Formaal, men der kan komme Tider, da de ville blive saa rigelige, at vi bør gjøre det, naturligviis til Formaal, som stemme med disse Midlers oprindelige Hensigt til det, der angaaer Befolkningens aandelige Udvikling. Da bliver altsaa Spørgsmaalet, hvem der har Magten over disse Midler, som ville findes i Statskassen eller i særlige Fonds, og der forekommer det mig, at Modsetningen egentlig først træder frem mellem de to Forslag. Modsetningen er nemlig den, at efter det ene Forslag vil det, forsaavidt der ikke skeer en særlig Anvendelse ifølge bestaaende Love, blive underlagt Finantsloven, og derigjennem da særlig dette Things Bevilling, medmindre man skulde finde sig i gennem sin Deel i Lovgivningsmagten at give Afkald derpaa; men hvis det kommer i en særlig Fond, saa vide vi fra gammel Tid, at der vil reise sig meget bestemte Krav paa dets Anvendelse til det engang vedtagne Formaal, at der ikke maa røres derved til noget som helst Andet, og saa fremdeles; og saa vide vi tillige, hvilke Stridigheder der ville opstaae derom mellem de to Thing, saa give vi med andre Ord Landsthinget større Indflydelse paa Anvendelsen af disse Midler, end der ellers tilkommer det paa Anvendelsen af Landets Pengemidler i Almindelighed, og denne Landsthingets Magt vil blive betydelig forøget, hvis det skulde skee; hvad der nu ibetmindste mod min Forventning synes at være Udset til, at der bliver et særligt Kirkeraad. Faar vi et saadant, vil det gennem sin Indflydelse paa Ordningen af de kirkelige Forhold styrke Landsthingets Magt ligeoverfor os, og den Modstand, vi kunne vente os fra det i saadanne Spørgsmaal, vilde let blive os for stor. Derfor vil jeg for mit Bedkommende have megen Banffelighed ved at give et Forslag som dette mit Stemme. Paa den anden